

บทที่ 1

บทนำ

พริก (*Capsicum* spp.) เป็นผักที่ได้รับความนิยมในการบริโภคทั่วโลก พันธุ์ที่มีรสเผ็ดจัดได้รับความนิยมบริโภคในประเทศเขตร้อน ส่วนพันธุ์ที่มีรสเผ็ดน้อยนิยมบริโภคในเขตอบอุ่นและเขตหนาว (จานุลักษณ์, 2541) พริกหวานมีรสชาติเผ็ดน้อยที่สุด ใช้รับประทานสดในสลัดและปรุงอาหารหลายชนิด พริกพันธุ์ Paprika เป็นพันธุ์ปลูกทางยุโรป ซึ่งมีผลขนาดใหญ่ มีรสเผ็ดน้อย พริกพันธุ์ Spanish paprika (pimento) ไม่มีความเผ็ดเลย ซึ่งนำไปดอง พริกพันธุ์ Hungarian paprika มีผลยาวและมีความเผ็ดมากขึ้น ผลแห้งนำไปบดเพื่อทำผง paprika ซึ่งใช้เป็นเครื่องปรุงรสในการทำอาหาร (Purseglove, 1968)

สำหรับประเทศไทย พริกเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในอาหารไทยเกือบทุกชนิด นอกจากพริกจะทำให้อาหารมีรสชาติ กลิ่น และสีแล้ว ยังมีคุณค่าทางอาหารและโภชนาการอย่างมาก โดยเฉพาะเป็นแหล่งให้วิตามินและเกลือแร่ที่สำคัญหลายชนิด โดยเฉพาะในพริกเผ็ดมีปริมาณค่อนข้างสูง นอกจากนี้ผลพริกยังมีสารสำคัญที่เป็นประโยชน์และมีสรรพคุณทางเภสัช เช่น carotenoids, flavonoids และ ascorbic acid ส่วนสารสำคัญที่ทำให้พริกมีรสเผ็ดร้อน คือ แคปไซซิน (capsaicin) ซึ่งอยู่ในไส้หรือรก (placenta) ของผลพริก ซึ่งมีประโยชน์ในทางเภสัชหลายประการ เช่น บรรเทาอาการปวดเมื่อย และปวดข้ออักเสบ (สุชีลา, 2549)

พริกเป็นผักที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม จากข้อมูลขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO : Food and Agricultural Organization) ในปี 2005 พบว่า พื้นที่เก็บเกี่ยวพริกทั่วโลกมีประมาณ 1,735,650 เฮกแตร์ (ha) หรือ ประมาณ 17 ล้านไร่ ประเทศที่มีพื้นที่เก็บเกี่ยวพริกสดมากที่สุด 10 อันดับแรกของโลก ได้แก่ จีน อินโดนีเซีย ไนจีเรีย เม็กซิโก กานา ตุรกี เอธิโอเปีย เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา และไทย โดยผลผลิตทั่วโลกเฉลี่ย 25,055,870 ตัน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 พื้นที่เก็บเกี่ยวและผลผลิตพริกทั่วโลก 10 อันดับแรก ในปี 2005

ประเทศ	พื้นที่เก็บเกี่ยว (Ha)	ผลผลิต (MT)
จีน	612,800	12,531,000
อินโดนีเซีย	173,820	871,080
ไนจีเรีย	95,150	738,000
เม็กซิโก	92,190	1,617,260
กานา	89,190	328,560
ตุรกี	88,000	1,829,000
เอธิโอเปีย	81,540	79,030
สาธารณรัฐเกาหลี	67,020	395,290
สหรัฐอเมริกา	36,300	893,610
ไทย	1,300	18,200
รวมทั่วโลก	17,356,500	25,055,870

แหล่งข้อมูล <http://faostat.fao.org/site/336/Default.aspx>

{1 เฮกแตร์ (ha) = 6.25 ไร่}

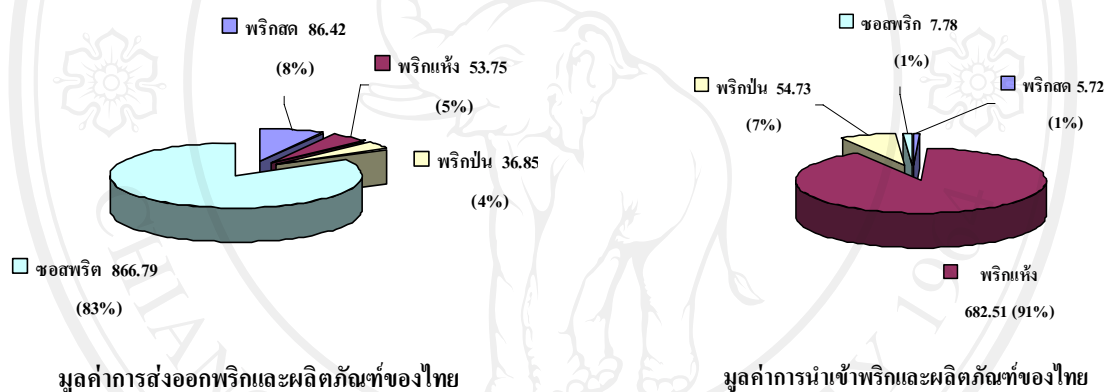
พริกที่นิยมปลูกในประเทศไทยมี 2 กลุ่ม ได้แก่ พริกหวาน พริกหยวก พริกชี้ฟ้า ที่อยู่ในกลุ่ม *C. annuum* และพริกเผ็ด ได้แก่ พริกชี้หนุสวน พริกชี้หนุใหญ่ ที่อยู่ในกลุ่ม *C. flutescens* (กรมวิชาการเกษตร, 2551) พริกมีพื้นที่ปลูกมากเป็นอันดับ 1 เมื่อเทียบกับพืชผักชนิดอื่นด้วยกันทั้งประเทศ ในปี 2549/2550 มีพื้นที่ปลูกพริกรวม 474,717 ไร่ ผลผลิตประมาณ 333,672 ตัน พริกที่ปลูกมากที่สุด คือ พริกชี้หนุผลใหญ่ พริกใหญ่ พริกชี้ฟ้า พริกชี้หนุผลเล็ก พริกหยวก และพริกหวาน ตามลำดับ แหล่งผลิตที่สำคัญอยู่ทางภาคเหนือและภาคอีสานเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ เพชรบูรณ์ กาญจนบุรี เชียงใหม่ เลย ราชบุรี ตาก น่าน สระแก้ว และนครศรีธรรมราช (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2551)

ผลผลิตพริกกว่า 90 เปอร์เซ็นต์ ใช้เพื่อบริโภคภายในประเทศเป็นหลัก ซึ่งนอกจากบริโภคผลสดแล้ว พริกยังถูกนำไปแปรรูปในโรงงานอุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมน้ำพริกซึ่งมีไม่ต่ำกว่า 190 โรงงาน นอกจากนี้ยังมีการส่งออกทั้งในรูปผลสดและพริกแปรรูปต่างๆ รวมทั้งการผลิตเมล็ดพันธุ์พริกเพื่อส่งออกที่สามารถนำเงินเข้าประเทศได้ไม่ต่ำกว่าปีละ 100 ล้านบาท (ตารางที่ 2 และ ภาพที่ 1) (วรรณภา, อทิพัฒน์ และรุจิณี, 2550)

ตารางที่ 2 ปริมาณการส่งออกและนำเข้าพริกปี 2549/2550

ชนิด	ส่งออก		นำเข้า	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
พริกสด	321	86.42	265.28	5.72
พริกแห้ง	316	53.75	30,287	682.51
พริกป่น	825	36.85	2198	54.73
ซอสพริก	22,277	866.79	78.27	7.78

แหล่งข้อมูล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 1 มูลค่าการส่งออกและนำเข้าพริกและผลิตภัณฑ์ของไทยปี 2549/2550

เกษตรกรคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ดีไว้ทำพันธุ์ ซึ่งมีข้อดีในเรื่องของความหลากหลายทางพันธุกรรม แต่วิธีการนี้เหมาะกับการทำการเกษตรขนาดเล็กระดับครัวเรือนเท่านั้น (ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย, 2551) ซึ่งอรุณี (2549) รายงานว่า การปลูกพริกหนุ่มในจังหวัดเชียงใหม่ และลำพูน พบว่าเกษตรกรนิยมใช้เมล็ดที่เก็บพันธุ์เองมากกว่าซื้อเมล็ดพันธุ์ลูกผสมของบริษัทต่าง ๆ ทำให้คุณภาพพริกที่ส่งเข้าโรงงานทำน้ำพริกหนุ่มประสบกับปัญหาคุณภาพของพริกสดที่ไม่ได้มาตรฐาน ปัจจุบันบริษัทเมล็ดพันธุ์ในไทยได้ปรับปรุงพันธุ์พริกและสร้างลูกผสมใหม่ๆ ซึ่งให้ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์พื้นเมือง และมีความสม่ำเสมอ (วรรณภา, 2550)

การผลิตเมล็ดพันธุ์พริกลูกผสม มีต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากต้องใช้แรงงานตอนเกษตรกรผู้ในพันธุ์เพศเมีย จึงใช้ลักษณะเพศผู้เป็นหมั้นในการผลิตเมล็ดพันธุ์ลูกผสมเพื่อลดต้นทุนการผลิต (มณีจันทร์, 2542) ดังนั้นการทดลองครั้งนี้จึงเป็นการประเมินพันธุกรรมของพริกเผ็ดในลักษณะเพศผู้

เป็นหมันในไซโทพลาซึม (cytoplasmic genetic male sterility, CMS) เพื่อคัดเลือกพ่อพันธุ์รักษา
เพศผู้เป็นหมันให้แก่แม่พันธุ์เพศผู้เป็นหมันที่พัฒนาแล้วของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และศึกษา
ความสามารถในการรวมตัวของพ่อแม่พันธุ์โดยใช้วิธีการผลิตเมล็ดพันธุ์ลูกผสมสามทาง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved